

LOKALNA INICJATYWA KLIMATYCZNA

scenariusz działań edukacyjnych

Autorka: Anna Sierpińska

Grupa docelowa: osoby dorosłe w różnym wieku oraz starsza młodzież (od 15 r.ż.).

Wielkość grupy: dowolna, optymalnie do 25 osób, podział na podgrupy 5-8 osób.

Czas: przygotowanie materiałów 20 min., czas spotkania 80 min.

Założenie: zwrócenie uwagi na problemy mniej uprzywilejowanych członków społeczeństwa, które mogą się nasilać w związku z zachodzącą zmianą klimatu.

Cele:

- uświadomienie uczestni(cz)kom, które z problemów dnia codziennego są związane ze zmianą klimatu i które będą przez nią nasilane;
- uświadomienie uczestni(cz)kom, jak zmiana klimatu wpływa na życie ludzi z różnych grup społecznych;
- wspólne wygenerowanie pomysłów na lokalną inicjatywę, która pomoże ograniczyć emisje gazów cieplarnianych, pomoże przystosować się do zachodzącej zmiany klimatu lub pomoże zwiększać wiedzę na temat zmiany klimatu.

Metoda:

- dyskusja,
- praca grupowa,
- burza mózgów,
- wspólne wypracowanie propozycji lokalnych rozwiązań.

LOKALNA INICJATYWA KLIMATYCZNA

scenariusz działań edukacyjnych

Autorka: Anna Sierpińska

Grupa docelowa: osoby dorosłe w różnym wieku oraz starsza młodzież (od 15 r.ż.).

Wielkość grupy: dowolna, optymalnie do 25 osób, podział na podgrupy 5-8 osób.

Czas: przygotowanie materiałów 20 min., czas spotkania 80 min.

Założenie: zwrócenie uwagi na problemy mniej uprzywilejowanych członków społeczeństwa, które mogą się nasilać w związku z zachodzącą zmianą klimatu.

Materiały:

- kilka dużych stołów (tyle, ile jest podgrup);
- mazaki (2 na grupę, w 2 różnych kolorach, najlepiej, aby 1 był zielony);
- długopisy;
- małe karteczki (po 1 dla uczestnika);
- wąskie karteczki post-it w 2 kolorach;
- po 2 duże arkusze papieru na grupę (minimum A2), jeden czysty, drugi podzielony na pół – jedna połówka czysta, druga podzielona na 4 części podpisane na górze: maturzystka 18 l., młoda mama z 3 l. dzieckiem, pracownik fizyczny 45 l., emeryt 75 l. według wzoru:

maturzystka 18 l.	młoda mama z 3 l. dzieckiem
pracownik fizyczny 45 l.	emeryt 75 l.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

CZĘŚĆ I (10 min)

KROK 1

Przedstawienie i poznanie grupy.

Przedstaw się grupie i opowiedz krótko o temacie, którym się dziś zajmiecie oraz metodach, jakimi będziecie pracować. Zaproponuj ustalenie zasad spotkania: nie przerywamy sobie, szanujemy swoje zdanie, słuchamy się, nie boimy się zadawać pytań.

Rozgrzewka na start – poproś uczestników i uczestniczki, by się przedstawili oraz powiedzieli, jaki rodzaj pogody najbardziej lubią (5 min.).

Jeśli uczestnicy siedzą razem, dzielimy ich na grupy (ewentualnie).

KROK 2

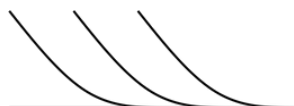
Materiały: małe karteczki, długopisy

Zadanie indywidualne: Poproś uczestników/czki, żeby wyobrazili sobie, że władze gminy/miasta (w zależności od miejscowości) postanowiły zrealizować inicjatywę, która ma poprawić jakość życia mieszkańców (np. naprawić coś, co jest niewygodne, szkodliwe, powoduje spadek wartości nieruchomości, powoduje zagrożenia dla zdrowia ludzi). Niech każdy zastanowi się, jakie działanie najbardziej by go osobiście ucieszyło. Poproś uczestników, żeby zapisali to na małych karteczkach i schowali je do kieszeni/torebki (5 min.).

KLUCZ

Uczestnicy/czki nie muszą w tym momencie skupiać się na rzeczach związanych z klimatem. Niech spróbują określić, co najbardziej im osobiście przeszkadza w ich miejscu zamieszkania, a czego poprawienie zdecydowanie zwiększyłoby komfort życia w miejscowości. To mogą być dowolne rzeczy – począwszy od łatwiejszego dostępu do służby zdrowia, poprzez remont dróg, skończywszy na stworzeniu nowego parku. Ważne jest, żeby to była jedna, dość konkretna rzecz. Uczestnicy/czki nie będą musieli czytać publicznie tego, co zapiszą, to jest tylko dla ich informacji – karteczki będą potrzebne pod koniec warsztatów.

CZĘŚĆ II (40 min)

KROK 1

Zidentyfikowanie lokalnych problemów, w tym problemów związanych ze zmianą klimatu.

Materiały: każda grupa powinna mieć arkusz papieru z wyrysowaną tabelką według wzoru + 2 różnokolorowe mazaki

Praca w grupach: Poproś uczestników/czki, aby zastanowili się i przedyskutowali, jakie negatywne zjawiska obserwują w swoim najbliższym otoczeniu, które wpływają na ich jakość życia (np. powodują podnoszenie kosztów życia, utrudniają poruszanie się po miejscowości, generują problemy zdrowotne). Niech jedna osoba z grupy zapisze je w górnej części tabelki (10 min.).

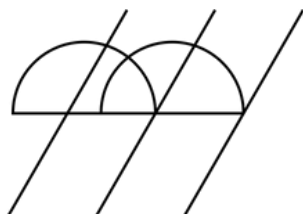
Praca w grupach: Poproś uczestników/czki, aby zastanowili się i przedyskutowali, czy są jeszcze jakieś negatywne zjawiska, których jeszcze nie zapisali, a które mogą szczególnie negatywnie wpływać na osoby wymienione w dolnej części tabelki (18-letnia maturzystka, młoda mama z 3 letnim dzieckiem, 45-letni pracownik fizyczny - budowlany lub rolnik, emeryt w wieku 75 lat). Niech jedna osoba z grupy dopisze te rzeczy w dolnej części tabelki (15 min.).

Praca w grupach: Poproś uczestników/czki, żeby podkreślili innym kolorem (najlepiej zielonym) te z problemów, które zmiana klimatu już nasila lub może nasilać w przyszłości (pośrednio i bezpośrednio) (5 min.).

KLUCZ

Próbujemy zachęcić uczestników/czki, aby zidentyfikowali jak najwięcej problemów. Mogą one być z różnych dziedzin życia (zdrowie, żywność, edukacja, transport, wypoczynek, finanse). Ważne jest, żeby były to problemy lokalne, związane z ich miejscem zamieszkania (czyli nie wpisujemy rzeczy, które dotyczą całego świata, Polski, województwa). Próbujemy naprowadzać uczestników/czki na problemy wywoływane zjawiskami pogodowymi, np. upały są uciążliwe dla osób starszych, z chorobami przewlekłymi czy niemowląt, powodzie niszczą mienie, susze powodują wzrost cen żywności. Więcej na ten temat dowiesz się z artykułów załączonych w źródłach wiedzy na końcu scenariusza.

Zmiana klimatu może nasilać problemy bezpośrednio i pośrednio. Bezpośrednio – np. powodując bardziej uciążliwe fale upałów, pośrednio – powodując przykładowo, że gospodarstwa mają mniejszą siłę nabywczą, bo drożeje żywność, rosną stawki ubezpieczeń itp.

Na końcu tego kroku powinniśmy mieć kilka lokalnych problemów podkreślonych na zielono.

KROK 2

Dyskusja: Poproś jedną z grup, żeby przeczytała, jakie zidentyfikowali problemy „klimatyczne”. Członkowie innych grup mogą dodać coś ze swoich list, jeśli nie zostanie to wymienione. Jakie problemy pojawiają się najczęściej? Które dotkną najwięcej ludzi, które dotkną najmocniej mniej uprzywilejowanych członków społeczności (np. osoby uboższe, starsze, dzieci itp.). Czy jest jeden problem, który wydaje się dominować w miejscowości? (10 min.)

KLUCZ

Prowadzimy dyskusję tak, aby wyłonić dominujący problem. W zależności od regionu kraju mogą to być susze, upały, powodzie błyskawiczne, silne wichury itp. Skupiamy się na tym problemie, który szczególnie dotyka mniej uprzywilejowanych członków społeczności i który będzie się nasilał wraz z dalszym wzrostem temperatury Ziemi. Na koniec powinniśmy mieć jedną rzecz, która jest szczególnie uciążliwa dla danego miejsca. Może być tak, że będzie ona nasilać wiele innych problemów, co warto podkreślić. Przykładowo, jeśli w danym miejscu jest słaby dostęp do opieki zdrowotnej, to podczas upałów, osoby, które gorzej się poczuja, mogą tym bardziej nie uzyskać pomocy.

CZĘŚĆ II (20 min)

KROK 1

Stworzenie lokalnej inicjatywy klimatycznej.

Materiały: każda grupa powinna mieć czysty arkusz papieru + mazak
Burza mózgów (wszyscy uczestnicy lub w grupach w zależności od liczby osób):
Generujemy pomysły na rozwiązanie naszego „klimatycznego” problemu/ów – mówimy i notujemy wszystko, co nam przyjdzie do głowy. Staramy się myśleć

o rzeczach, które przyniosą korzyści dla jak największej grupy mieszkańców, szczególnie tych mniej uprzywilejowanych. Próbujemy określić, czy w realizacji danego pomysłu może pomóc biblioteka (np. udostępniając lokal, materiały – książki itp.), lokalna społeczność, lokalni specjaliści itp. (15 minut).

KLUCZ

Zachęcamy uczestników/czki, żeby mówili na głos wszystko, co im przyjdzie do głowy, nawet jeśli wydaje się to dziwne, drogie lub niemożliwe do realizacji. To często inspiruje inne osoby i pomaga wyłonić jak najwięcej pomysłów. Chcemy mieć jak najwięcej wstępnych zarysów inicjatyw (minimum 10). Na tym etapie nie zastanawiamy się nad szczegółami realizacji, możliwością realizacji itp. Próbujemy zachęcać do jak największej kreatywności, myślenia o rzeczach, które przydadzą się/ucieszą uczestników warsztatów, ich dzieci, rodziców, sąsiadów itd.

KROK 2

Materiały: wąskie karteczki post it w 2 kolorach (np. różowe i zielone). Każda osoba powinna mieć 2 karteczki w różnych kolorach.

Wszyscy: Głosujemy karteczkami post it. Karteczki jednego koloru (np. różowe) naklejamy przy tym pomysle, który jest najbliższy tego, co zapisaliśmy na karteczce na początku warsztatów (część I, krok 2), karteczki w innym kolorze (np. zielonym) naklejamy przy tym pomysle, którego realizacja zdaniem uczestników/czek przyniosłaby największe korzyści klimatyczne (5 minut).

KLUCZ

Jeśli na kartce z pomysłami nie ma nic, co jest bliskie temu, co uczestnicy/czki napisali w kroku 1 część I, to niech nakleją karteczkę przy tym pomysle, który teraz im się najbardziej podoba.

CZĘŚĆ IV (10 min)

KROK 1

Podsumowanie i inspiracja do działania.

Moderator: Podsumowanie pomysłów, które zdobyły najwięcej głosów i wskazanie, który faktycznie może przynieść największe korzyści klimatyczne. Sprawdzenie, czy są pomysły, które można połączyć w jedną inicjatywę. Omówienie możliwości ich realizacji itp.

KLUCZ

Staramy się znaleźć pomysł, który faktycznie może pomóc ograniczyć emisje gazów cieplarnianych, przystosować się do zachodzącej zmiany klimatu lub zwiększyć wiedzę na temat zmiany klimatu. Omawiamy go i wskazujemy, jakie będą korzyści klimatyczne oraz społeczne z jego realizacji. Próbuje przedyskutować z uczestnikami/czkami, jakie mamy zasoby, żeby go zrealizować oraz ewentualne szczegóły realizacji.

Efekt zajęć: opracowany wstępnie pomysł na lokalne działanie, które można przedstawić władzom lub wspólnie zrealizować przy pomocy zasobów biblioteki i/lub społeczności.

Źródła wiedzy:

- Wpływ ocieplenia klimatu na zdrowie:
<https://naukaoklimacie.pl/aktualnosci/zmiana-klimatu-niepokoi-lekarzy-360>),
- Powódzie niszczą mienie i problemy z ubezpieczeniem:
<https://www.rp.pl/ubezpieczenia-i-odszkodowania/art43015411-ubezpieczyciele-nie-chca-ubezpiezac-powodzi-an-minister-marcin-kierwinski-zapowiada-interwencje>
- Wzrost cen żywności a zmiana klimatu:
<https://www.bbc.com/polska/articles/czel7zrexsgo>).

